

Bryssel 19.12.2016
COM(2016) 810 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Vuosikertomus 2016 Euroopan unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden
täytäntöönpanosta vuonna 2015**

{SWD(2016) 456 final}

Maailmanlaajuiset sitoumukset

Vuonna 2015 Eurooppa kohtasi uusia ja muuttuvia maailmanlaajuisia haasteita. Euroopan unioni (EU) vastasi haasteisiin politiikkojensa ja välineidensä koko kirjolla käyttäen diplomaattista, taloudellista, humanitaarista sekä turvallisuuteen, kauppaan ja kehitykseen liittyvää yhteistyötä ja apua kokonaisvaltaisella ja aikaan sidotulla tavalla.

Läpi vuoden EU toimi keskeisessä asemassa, kun kansainvälinen yhteisö pyrki ratkaisemaan kriisejä ja tarjoamaan tukea erityisesti Ukrainassa, Syyriassa, Irakissa ja Libyassa. Lisäksi EU teki väsymättä työtä kansainvälisten kumppaneidensa kanssa Daeshin toimia vastaan.

Vuonna 2015 **EU ja sen jäsenvaltiot olivat edelleen maailman suurin kehitysavun rahoittaja**, ja ne ratkaisivat monen kriisin taustalla olevia ongelmia edistämällä maailmanlaajuisesti eurooppalaisia perusarvoja rauhaa, turvallisuutta, kestäväää kehitystä, köyhyyden torjuntaa ja ihmisoikeuksia. Yksin Euroopan komissio maksoi **yli 10,3 miljardia euroa virallista kehitysapua** vuonna 2015. Vuoden aikana aloitti toimintansa myös yhdestoista Euroopan kehitysrahasto¹ (EKR), jonka määrärahat ovat 30,5 miljardia euroa kaudelle 2014–2020.

Vuonna 2015 ihmisen aiheuttamien ja luonnonkatastrofien tilanne jatkoi pahenemistaan ympäri maailmaa. Euroopan komissio tarjosi **yli 1,4 miljardin euron arvosta hätäapua**, johon sisältyi ruokaa, majoitusapua, suojaa, terveydenhoitopalveluja ja puhdasta vettä **yli 120 miljoonalle ihmiselle yli 80 maassa**.

EU huomioi kehitystavoitteet kaikissa kehittyviin maihin todennäköisesti vaikuttavissa politiikoissaan **kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden** käsitteen avulla. Vuonna 2015 komissio julkaisi viidennen kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta koskevan EU:n kertomuksen², jossa kerrottiin alan saavutuksista ja jäljellä olevista haasteista EU:n tasolla ja jäsenvaltioissa.

Työ yhteisen tulevaisuuden hyväksi: Vuosituhattavoitteista kestävään kehityksen tavoitteisiin – Agenda 2030

Vuonna 2015 köyhyyden torjuntaan, kestävään kehitykseen ja katastrofiriskin vähentämiseen tähtäävä **kansainvälinen yhteistyö** edistyi merkittävästi. Se merkitsi **vuosituhattavoitteiden** loppua ja antoi tilaisuuden arvioida saavutettua edistystä ja jäljellä olevia haasteita.

EU oli tärkeä toimija useissa **merkittävässä kansainvälisissä sopimuksissa**, jotka määrittivät kansainvälisen kehityksen ja yhteistyön suunnan seuraaviksi 15 vuodeksi.

Kansainvälinen yhteisö kokoontui 25.–27. syyskuuta 2015 YK:ssa New Yorkissa ja laati kestäväää kehitystä ja köyhyyden poistamista koskevan rohkean ja uudistusmielisen **kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman**³, johon sisältyi 17 uutta **kestävän kehityksen tavoitetta**.

¹ https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/where-does-money-come/european-development-fund_en

² SWD(2015)159 final, 3.8.2015.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

Pitkä ja laaja hallitustenvälinen neuvotteluprosessi huipentui syyskuussa järjestettyyn YK:n huippukokoukseen. EU:lla oli neuvotteluissa merkittävä rooli. Maailmanlaajuista kumppanuutta käsittelevä komission tiedonanto⁴ ja siitä esitetyt neuvoston päätelmät⁵ havainnollistavat EU:n rakentavaa toimintaa.

Kolmannessa **kehitysrahoitusta käsittelevässä YK:n konferenssissa**, joka järjestettiin ennen huippukokousta heinäkuussa 2015 Addis Abebassa, päätettiin kattavista Agenda 2030:n täytäntöönpanokeinoista. Addis Abeban toimintasuunnitelma loi uudenlaisen kestävän kehityksen mallin, jonka perustana on hyvä hallintotapa ja johon kuuluu vastuun jakaminen kaikkien asianomaisten kesken, kansallisten toimien kuten resurssien käyttöönoton ensisijaisuus, kestävä kehitys tukevan politiikan keskeisyys, yksityisen sektorin rooli ja politiikkojen johdonmukaisuuteen sitoutuminen.

Virallisen kehitysavun rooli on merkittävä myös tulevaisuudessa. Toukokuussa 2015 EU sitoutui yhteisesti siihen, että Agenda 2030:n aikataulun puitteissa virallisen kehitysavun myöntämisessä saavutetaan YK:n asettama tavoite eli 0,7 prosenttia bruttokansantulosta (BKTL). Tähän sisältyy myös sitoumus myöntää vähiten kehittyneille maille virallisena kehitysapua 0,15–0,20 prosenttia BKTL:stä lyhyellä aikavälillä ja päästä 0,20 prosenttiin Agenda 2030:n aikataulun puitteissa⁶. Virallinen kehitysapu on kuitenkin vain pieni osa kehitysrahoitusta. Addis Abeban toimintasuunnitelman mukaisesti EU:n toimet yhdistävät virallisen kehitysavun, investoinnit, liiketoiminnan, kotimaisten resurssien käyttöönoton ja hyvät toimintatavat.

Myös **yksityinen sektori** on oleellinen tekijä **Agenda 2030:n menestyksellisessä täytäntöönpanossa**. Komissio on tukenut yksityisen sektorin osallistumista vuodesta 2014 asti panemalla täytäntöön tiedonannon ”Yksityissektorin roolin vahvistaminen kehitysmaiden osallistavan ja kestävän kasvun tavoittelussa”⁷.

Vuonna 2015 komissio edisti jäseneltyä vuoropuhelua yksityisen sektorin kanssa järjestämällä merkittäviä tapahtumia, kuten kehitysyhteistyön politiikkafoorumin, joka oli Addis Abeban kehitysrahoituskonferenssin yhteydessä järjestetty yksityisen sektorin oheistapahtuma. Myös jäsenvaltioiden asiantuntijoista koostuvalla ryhmällä oli rooli vuoropuhelun edistämisessä.

Katastrofiriskin vähentäminen

Maaliskuussa 2015 järjestetyssä katastrofiriskiä käsitelleessä kolmannessa maailmankonferenssissa YK:n jäsenvaltiot antoivat katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehityksen 2015–2030, jonka YK:n yleiskokous vahvisti. Sendain kehitys, joka on ensimmäinen vuoden 2015 jälkeistä aikaa koskevista kehityssopimuksista, on sellaisen kestävän kehityksen toimintaohjelman perusta, jossa tiedostetaan katastrofiriskit ja pyritään selviytymään kriisitilanteista.

⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/communication-global-partnership-poverty-eradication-and-sustainable-development-after-2015_en

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2015/05/26-fac-dev-council-conclusions-global-partnership/>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9144-2015-INIT/fi/pdf>

⁷ COM(2014)263 final, 13.5.2014.

Tarkistettu Euroopan naapuruuspolitiikka

Euroopan komissio ja Euroopan unionin ulkoasioiden korkea edustaja antoivat yhteisen tiedonannon ”Kohti uutta Euroopan naapuruuspolitiikkaa”, jossa esitettiin ehdotuksia siitä, miten EU ja sen naapurimaat voisivat kehittää tehokkaampia kumppanuuksia, luotiin strategiakehys ja otettiin vakaus tärkeimmäksi poliittiseksi tavoitteeksi.

EU:n laajentumispolitiikan keskipitkän aikavälin strategia

Mahdollisuus päästä EU:n jäseneksi on edelleen muutosvoima sekä vakauden ja turvallisuuden tukijalka Kaakkois-Euroopan maissa. Euroopan komissio esitti 10. marraskuuta 2015 **EU:n laajentumispolitiikalle keskipitkän aikavälin strategian**, joka kattaa nykyisen komission koko toimikauden. Strategiassa annetaan asianomaisille maille selkeitä ohjeita sekä puitteet ja välineet, jotka tukevat maita keskeisten kysymysten ratkaisemisessa ja liittymisprosessin vaatimusten täyttämässä.

Cotonoun sopimuksen jälkeen

EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on pitkäaikaiset suhteet **Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat)** kanssa. Nykyinen EU:n ja AKT-maiden välinen sopimus, **Cotonoun sopimus**, on voimassa vuodesta 2000 vuoteen 2020. Sopimuksessa on mukana 78 kumppanimaata, ja se kattaa poliittisen yhteistyön, kehitysyhteistyön sekä taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön.

Vuonna 2015 komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja esittivät yhteisen kuulemisasiakirjan⁸ nykyisen sopimuksen täytäntöönpanosta ja mahdollisista tavoista edetä vuoden 2020 jälkeen. Julkinen kuuleminen päättyi joulukuussa 2015, ja sen tulokset auttavat määrittämään EU:n ja AKT-maiden välisen tärkeän kumppanuuden tulevaisuuden.

Sukupuolten tasa-arvo

Neuvosto vahvisti lokakuussa 2015 uuden **toimintasuunnitelman** ”Tytöjen ja naisten elämän muuttaminen EU:n ulkosuhteiden avulla (2016–2020)”⁹. Tämän kunnianhimoisen aloitteen tavoitteena on parantaa johtajuutta komissiossa ja edistää strategista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät suuremmat investoinnit, parempi koordinointi ja jaettu vastuu.

EU:n toimenpiteet: Sukupuolten tasa-arvo

Noin 6,5 miljardia euroa tämän katsauksen alaan kuuluvasta EU:n vuotuisesta talousarviosta on osoitettu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen. Komissio tukee eri puolilla maailmaa lukuisia toimia, joilla pyritään vaikuttamaan sukupuolten epätasa-arvoon ja joihin sisältyy ohjelmia naisten sukuelinten silpomisen lopettamiseksi, naisiin ja

⁸ JOIN(2015)33 final, 6.10.2015.

⁹ SWD(2015)182 final, 21.9.2015.

tyttöihin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi, tuottavien resurssien kuten maan tuomiseksi paremmin naisten saataville ja lapsiavioliittojen vähentämiseksi.

Kestävä energia ja ilmastonmuutos

YK:n kunnianhimoisessa kestävä kehityksen toimintaohjelmassa ilmastonmuutos mainitaan yhtenä aikamme suurimmista haasteista ja huomautetaan, että sen haitalliset vaikutukset vaikeuttavat kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista kaikissa maissa.¹⁰ Agenda 2030:ssa on erityinen kestävä kehityksen tavoite kiireellisille toimille ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.

Joulukuussa 2015 järjestetyssä **Pariisin ilmastokokouksessa (COP21)** 195 maata solmi ensimmäisen yleismaailmallisen, oikeudellisesti sitovan maailmanlaajuisen ilmastopöimuksen, joka kattaa kaikki maat. Pariisin sopimuksessa¹¹ esitetään maailmanlaajuinen toimintasuunnitelma, jonka avulla on tarkoitus välttää vaarallinen ilmastonmuutos rajoittamalla ilmaston lämpeneminen alle kahteen celsiusasteeseen. EU toimi tämän kansainvälisen hankkeen eturintamassa ja oli ensimmäinen merkittävä talous, joka esitti sopimukseen suunnitellun panostuksensa maaliskuussa 2015.

EU on sitoutunut käyttämään vähintään 20 prosenttia vuosien 2014–2020 talousarviostaan ilmastonmuutokseen liittyviin toimiin¹² ja kaksinkertaistamaan biodiversiteettiin liittyvän kehittyvien maiden rahoituksensa.

EU:n toimenpiteet: Kestävää energiaa kaikille

Energia on osallistavan ja kestävä kasvun liikkeellepaneva voima. EU:n 3,5 miljardin euron suuruiset avustukset yhdistetään vuosina 2014–2020 muihin rahoituslähteisiin, jotta saavutettaisiin jopa 30 miljardin euron investoinnit kestäväan energiaan kumppanimaissa.

Ihmisoikeudet ja hyvä hallintotapa

EU vahvisti heinäkuussa 2015 sitoutuvansa poliittisesti ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaan vuoden 2012 strategiakehykseen¹³ ja antoi **uuden ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan toimintasuunnitelman** kaudelle 2015–2019¹⁴. Toimintasuunnitelma sisältää konkreettisia tavoitteita ja kohdennettuja toimia ihmisoikeuksien suojelemiseksi ja edistämiseksi sekä demokraattisten prosessien tukemiseksi kaikkialla maailmassa.

MAAILMANLAAJUISET TOIMENPITEET

Kehityksen ja muuttoliikkeen välinen vahva yhteys vahvistettiin sisällyttämällä muuttoliike osaksi kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaa. Agenda 2030 huomioi myös pakkomuuton olennaisena tekijänä, joka uhkaa kumota viime aikoina saavutetun kehityksen.

Marraskuussa 2015 järjestetty **Vallettan huippukokous** toi yhteen Euroopan ja Afrikan valtioiden ja hallitusten päämiehet. Tavoitteena oli vahvistaa yhteistyötä sekä tarkastella

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, ”Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development”, 14 kohta.

¹¹ Pariisin sopimuksen hyväksyminen: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/109r01.pdf>

¹² KOM (2011) 500 lopullinen, 29.6.2011, ja neuvoston päätelmät 37/13, 8.2.2013.

¹³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf

¹⁴ https://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf

muuttoliikkeen ja liikkuvuuden haasteita ja mahdollisuuksia tasapainoisesti ja tiiviissä yhteistyössä lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaiden kesken.

Vallettan huippukokouksessa perustettiin EU:n 1,8 miljardin euron **Afrikka-hätärahasto**, jonka tavoitteena on lisätä vakautta sekä ehkäistä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiä syitä¹⁵. Rahasto täydentää joustavasti EU:n nykyistä kehitysyhteistyötä alueella, ja sen tarkoituksena on tukea Vallettan sitoumusten täytäntöönpanoa kolmella maantieteellisellä alueella (Sahelin ja Tšad-järven alue, Afrikan sarvi, Pohjois-Afrikka).

Vuonna 2015 tehostettiin pyrkimyksiä tukea niitä maita, jotka kärsivät eniten **Syyrian konfliktin pitkittymisen** aiheuttamasta pakolaiskriisistä, erityisesti lisäämällä Syyrian kriisin johdosta perustetun EU:n alueellisen erityisrahaston rahoitusta ja tekemällä Libanonin ja Jordanian kanssa kohdennettuja yhteistyösopimuksia. Rahasto on nyt tärkeimpiä välineitä, joilla EU vastaa väestön pakkomuuton aiheuttamaan kriisiin alueella.

EU:n Syyria-erityisrahasto on avoin myös kaikille muille kansainvälisille lahjoittajille. Perustamispäätökseen tehdyssä muutoksessa selvennettiin, että Irakin alueellista kriisiä pakenevat maan sisäiset pakolaiset ovat rahaston tuensaajaryhmä. Samalla lisättiin rahaston joustavuutta Syyrian lähialueiden ulkopuolella olevien kriisistä kärsivien maiden tukemiseksi. Rahaston soveltamisalan laajentaminen kattaa tuen tarjoamisen EU:n ulkopuolisille Länsi-Balkanin maille.

Lisäksi EU ja Turkki antoivat 29. marraskuuta 2015 järjestetyssä huippukokouksessaan yhteisen julkilausuman, johon sisältyi suunnitelma myöntää merkittävä rahoitus Turkin pyrkimyksille syyrialaisien pakolaisten vastaanottamiseksi. Tähän liittyen Euroopan komissio perusti Turkin-pakolaisavun koordinoituvälineen, jolla koordinoidaan EU:n talousarviosta ja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista peräisin olevien 3 miljardin euron käyttöönottoa.

EU:n toimenpiteet: Syyria

Hanke '*Creating a Path to Early Recovery through Education in Syria*' muun muassa paransi kahden miljoonan lapsen mahdollisuuksia koulutukseen arviolta 3000 koulussa kuudessa Syyrian maakunnassa lukuvuosina 2013–2014 ja 2014–2015. Lääketieteellistä koulutusta ja psykososiaalista tukea tarjottiin 180 koulussa. Sata koulua kunnostettiin ja 200 000 lasta käytti itseopiskeluohjelmaa. 1500 opettajaa sai koulutusta erityistarpeisten lasten kanssa työskentelystä.

Muuttoliike ja liikkuvuus

Komissio antoi 13. toukokuuta 2015 **Euroopan muuttoliikeagendan**¹⁶, jossa esitettiin keskeiset periaatteet ja tärkeimmät toimet tällä osa-alueella vuosiksi 2015–2020. Tämä agenda, joka on yksi Jean-Claude Junckerin johtaman komission kymmenestä poliittisesta painopisteestä, tarjoaa kunnianhimoisen ja kattavan suunnitelman muuttoliikkeen parempaan hallintaan nyt ja pitemmällä aikavälillä. Sen neljä toimintaloikkaa ovat vahva yhteinen

¹⁵ C(2015) 7293 final, 20.10.2015.

¹⁶ COM(2015) 240 final, 13.5.2015.

turvapaikkapolitiikka, salakuljetuksen ja laittoman muuttoliikkeen torjunta, ulkorajojen valvonta sekä laillista muuttoliikettä koskeva uusi politiikka.

Muuttoliike on tärkeä aihe EU:n suhteissa sen erityisesti itäisiin ja eteläisiin lähinaapureihin, joista monet ovat muuttoliikkeen lähtö- tai kauttakulkumaita. Merkittävä määrä EU-tukia kohdistetaan näissä maissa muuttoliikkeen hallintaan, vakauden edistämiseen ja muuttoliikkeen perimmäisten syiden ratkaisemiseen tukemalla haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien selviytymiskykyä, taloudellista kehitystä ja hyvää hallintotapaa.

Muuttoliikettä koskevia vuoropuheluita afrikkalaisten kumppanimaiden kanssa vahvistettiin ja syvennettiin erityisesti **Rabatin ja Khartumin muuttoliikeprosessien** sekä **maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevan EU:n ja Afrikan vuoropuhelun** puitteissa.

Kehitys, rauha ja turvallisuus

Kestävää kehitystä ei voi olla ilman rauhaa ja turvallisuutta eikä kestävää rauhaa ilman kehitystä. Turvallisuudesta ja kehityksestä huolehtiminen on oleellinen osa EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa, ja se edellyttää kaikkien EU:n välineiden käyttöönottoa.

Vuonna 2015 EU työsti yhteistä tiedonantoa turvallisuusalan uudistuksen tukemista koskevasta koko EU:n kattavasta strategisesta kehyksestä¹⁷. Tiedonanto tarjoaa johdonmukaisen ja synergiaan tähtäävän toimintapolitiikan lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimille kuten yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) operaatioille sekä EU:n turvallisuusalan pitkän aikavälin kehitystoimille.

Yhteinen tiedonanto ”Turvallisuuden ja kehityksen edistäminen valmiuksia kehittämällä” annettiin vuonna 2015¹⁸. Lyhyellä aikavälillä viedään eteenpäin konkreettisia pilottihankkeita, ja pitemmällä aikavälillä kehitetään toimintakehyksiä ja rahoitusjärjestelyjä, jotka kohdistuvat kaikkiin merkittäviin siviili- ja sotilasalan tekijöihin.

Vuoden 2015 lopussa EU:lla oli meneillään 18 YTPP:n siviili- ja sotilasoperaatiota, joista kaksi sotilasoperaatiota aloitettiin vuonna 2015. EUNAVFOR MED SOPHIA -operaatio edistää ihmisten salakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavien verkostojen toimintamallin hajottamista keskisen Välimeren eteläosassa, ja EUMAM RCA keskittyy antamaan sotilaallista neuvontaa ja tukea Keski-Afrikan tasavallan viranomaisille.

Vuonna 2015 EU jatkoi investoimista ja valmiuksien kehittämistä konfliktien ehkäisyyn ja ennakkovaroitusjärjestelmiin, mikä on huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin kriisien jälkihoitotoimet.

Kehitysyhteistyön eurooppalainen teemavuosi 2015

Kehitysyhteistyön eurooppalainen teemavuosi oli hyvin ajoitettu ja onnistunut kampanja. Sen motto oli ”*Meidän maailmamme, meidän ihmisarvomme, meidän tulevaisuutemme*”. Se oli ensimmäinen eurooppalainen teemavuosi, jonka teemana oli ulkosuhteet, ja sen ajoitus osui lähelle tärkeitä koko maailmaa koskevia päätöksiä.

¹⁷ JOIN(2016) 31 final, 5.7.2016.

¹⁸ JOIN(2015) 17 final, 28.4.2015: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52015JC0017>

Kehitysyhteistyön eurooppalainen teemavuosi auttoi Euroopan kansalaisia ymmärtämään paremmin, miten EU:n apu muuttaa elämää ja yhteisöjä eri puolilla maailmaa. Teemavuoteen 2015 kuului yhteensä 3 828 tapahtumaa eri puolilla EU:ta, ja niihin osallistui yli 1,9 miljoonaa ihmistä.

TULOKSET JA NIISTÄ RAPORTOIMINEN

Jokaisella kumppanimaiden tukemiseen käytetyllä eurolla on saatava aikaan mahdollisimman paljon. Euroopan komission yksiköt julkaisivat 26. maaliskuuta 2015 **EU:n kansainvälisen kehitysyhteistyön tulokset**¹⁹, joka parantaa komission kykyä seurata EU:n rahoittamien toimien konkreettisia tuloksia alalla ja raportoida niistä. Tämä on osa komission yleistä politiikkaa EU:n toimien tuloskeskeisyyden parantamiseksi. Komission yksiköt julkaisivat tulokset pohjalta laaditun ensimmäisen raportin²⁰ vuonna 2016. Tähän tiedonantoon liitetty valmisteluasiakirja on toinen raportti. Vastedes komissio raportoi EU:n rahoittamien yhteistyöhön ja kehitykseen liittyvien toimien tuloksista vuosittain ja määrittää niiden suhteen kehityksen kokonaistuloksiin.

EU:n toimenpiteet: Tärkeimmät tulokset vuonna 2015

Vuoden 2014 puolivälin ja vuoden 2015 puolivälin välillä päättyneiden hankkeiden ja ohjelmien merkittävimmät tulokset:

Hyvä hallinto: Tuettiin neljiä vapaita ja rehellisiä vaaleja.

Konfliktien ehkäisy, rauhanrakentaminen ja turvallisuus: 404 000 ihmistä hyötyi siviiliväestön konfliktinjälkeistä rauhanrakentamista ja/tai konfliktien ennaltaehkäisyä tukevista ohjelmista.

Kestävä maatalous, elintarviketurva ja ravitsemus: 5 025 000 naista ja alle 5-vuotiaasta lasta hyötyi ravitsemukseen liittyvistä ohjelmista, mikä auttoi vähentämään lapsikuolleisuutta.

Energia: Rakennettiin tai kunnostettiin 2 600 km voimansiirto-/jakelulinjoja.

Koulutus: 10 635 000 lasta ilmoitettiin alemman perusasteen koulutukseen ja 7 603 000 ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutukseen, ja 175 000 opettajaa koulutettiin.

Terveys: Ammattitaitoinen hoitohenkilökunta osallistui 8 104 000 synnytykseen, mikä auttoi vähentämään äitiyskuolleisuutta.

Luonnonvarat, ympäristö ja ilmastonmuutos: Hoidettiin 3 951 000 hehtaaria suojeltuja alueita biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luonnonperinnön säilyttämiseksi.

Liikenne: 8 905 000 ihmistä sai pääsyn teille, jotka ovat käytettävissä ympäri vuoden.

Työllisyys ja sosiaalinen suojelu: 195 000 ihmistä hyötyi ammatillisesta koulutuksesta tai osaamisen kehittämisohjelmista, joiden tarkoituksena on parantaa työllisyyttä, tuottavuutta ja kilpailukykyä.

¹⁹ SWD(2015) 80 final, Launching the EU International Cooperation and Development Results Framework

²⁰ SWD (2016) 255, EU International Cooperation and Development First Report on Selected Results

Kaupan ja yksityisen sektorin kehittäminen: 10 000 yritykselle myönnettiin luottoa investointien lisäämiseksi ja riskien vähentämiseksi.

MAAILMANLAAJUISET SAAVUTUKSET

Afrikan ja EU:n kumppanuuden laajentaminen

Cotonoun sopimuksen puitteissa tehdyn työn lisäksi Afrikan ja EU:n suhteissa tapahtui niiden yhteiseen EU–Afrikka-strategiaan liittyvää kehitystä merkittävän **Brysselissä 22. huhtikuuta 2015 järjestetyn Afrikan ja EU:n kokouksen** yhteydessä. Kokous toi yhteen Afrikan unionin komission ja Euroopan komission kollegiot. Tässä kollegioiden seitsemännessä kokouksessa keskusteltiin muun muassa rauhasta ja turvallisuudesta; demokratiasta, hyvästä hallintotavasta ja ihmisoikeuksista; ihmisten elinolojen kehityksestä; kestävästä ja osallistavasta kehityksestä; kasvusta ja maanosan yhdentymisestä sekä globaaleista kysymyksistä ja esille nousseista uusista kysymyksistä.

Vuosi 2015 oli merkittävä myös Afrikan unionin komission kanssa paikan päällä toteutettujen yhteistoimien vuoksi. Toimia tuettiin taloudellisesti aiempaa enemmän Afrikan rauhanrahaston ja yleisafrikkalaisen ohjelman kautta.

Rauha ja turvallisuus ovat merkittävä haaste Afrikan kehitykselle ja yhteistyölle. Komissio on tehnyt paljon töitä löytääkseen poliittisen ratkaisun **Burundissa**, ja EU–AKT-kumppanuussopimuksen 96 artiklan mukaiset neuvottelumenettelyt on aloitettu.

Afrikan unionin ja EU:n välinen 11. **ihmisoikeusvuoropuhelu** järjestettiin 24. marraskuuta 2015 Kigalissa Ruandassa. Molemmat osapuolet vahvistivat sitoutuneensa ihmisoikeuksien edistämiseen ja turvaamiseen sekä yhteistyöhön maanosakohtaisten ja kansainvälisten ihmisoikeusvälineiden panemiseksi tehokkaasti täytäntöön.

Ebola

EU:n toimet **ebolaepidemian** hillitsemiseksi jatkuivat koko vuoden 2015 ajan. **Liberialle** myönnettiin 31 miljoonaa euroa ja **Sierra Leonelle** 43 miljoonaa euroa lisärahoitustukea epidemian taloudellisten vaikutusten lieventämiseksi ja maiden valtiontalouden vakauttamiseksi. Useita humanitaarisen avun ja kehityksen yhdistävän ohjelman alaisia hankkeita aloitettiin. Niihin sisältyi terveydenhuoltojärjestelmän sekä kestäväen toimeentulon vahvistaminen **Guineassa** ja veden saatavuuden lisääminen **Liberian** kouluissa. Lisäksi ensimmäiset elvytysohjelmat käynnistettiin **Guineassa** (terveydenhuolto) ja **Liberiassa** (koulutus ja energia).

Maailmanlaajuisella tasolla Euroopan komission yksiköt ja Euroopan ulkosuhdehallinto järjestivät **kansainvälisen korkean tason ebolakonferenssin** 3. maaliskuuta 2015. Konferenssi auttoi pitämään yllä ja keskittämään pitkittynyttä taistelua tautia vastaan. Vuoden loppuun mennessä kaikki kolme epidemiasta kärsivää maata olivat pääsemässä eroon ebolaviruksesta.

Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto ja innovatiivisia lääkkeitä koskeva yhteinen teknologia-aloite investoivat noin 240 miljoonaa euroa hankkeisiin, joiden tarkoituksena oli

taltuttaa ebolavirus²¹. Kaikki hankkeet aloitettiin vuoden 2014 lopun ja vuoden 2015 alkupuolen välisenä aikana.

Somalian tukeminen

EU:n ja YK:n pakolaisjärjestön yhteinen Somaliaa koskeva avunantajien konferenssi järjestettiin Brysselissä 21. lokakuuta 2015. Somalia on yksi maista, joissa kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ihmisten määrä on suurin: siellä on 1,1 miljoonaa kotimaansa sisällä siirtymään joutunutta henkilöä ja melkein miljoona pakolaista Afrikan sarvesta. Konferenssin ansiosta somalialaisten pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden elämänlaadun parantaminen sai kansainvälistä tukea. Jo samana päivänä luvattiin 94 miljoonaa euroa rahoitusta, josta EU:n osuus on 60 miljoonaa euroa kahteen kohdennettuun toimenpiteeseen.

EU:n toimenpiteet: Somalian pakolaiset

Vuonna 2015 käynnistetty 50 miljoonan euron ohjelma **auttaa vapaaehtoisen paluun hallinnoimisessa** Keniasta, Jemenistä ja Euroopasta Somaliaan, parantaa kotimaansa sisällä siirtymään joutuneita henkilöitä, pakolaisia ja paluumuuttajia koskevaa oikeudellista kehystä, lisää peruspalveluiden saatavuutta sekä luo realistisia toimeentulomahdollisuuksia.

Samaan aikaan EU rahoittaa 10 miljoonan euron ohjelmaa, jolla autetaan Pohjois-Keniaa tarjoamaan tukea ja mahdollisuuksia parempaan elämään **pakolaisille, jotka eivät voi palata kotiinsa**, sekä heidät vastaanottaneille yhteisöille.

Toivoa Keski-Afrikan tasavallalle

Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta järjestettiin kansainvälinen konferenssi 26. toukokuuta 2015. Euroopan unioni nosti siellä tukeaan 72 miljoonalla eurolla ja lukuisat maat sitoutuivat tukemaan **EU:n Bêkou-erityisrahastoa**²² yhteensä 29 miljoonalla eurolla.

Bêkou-erityisrahasto, joka on EU:n ensimmäinen erityisrahasto, on todistanut nopeutensa ja tehokkuutensa kuudella uudella hankkeella ja osoittanut, miten EU voi ottaa energiansa ja välineensä sulavasti käyttöön.

EU:n toimenpiteet: Bêkou-terveydenhuoltohanke

Bêkou-terveydenhuoltohankkeen tavoitteena on tuoda perusterveydenhuolto miljoonan ihmisen saataville maassa, jonka terveydenhuollon rakenteissa ja palveluissa on vakavia puutteita. Vuoden 2015 aikana hanke on varmistanut perusterveydenhuollon saatavuuden ja hyödyttänyt 450 000 ihmistä.

Sahelin alue

EU tuki vuoden 2015 aikana **yhdeksää Sahelin alueen maata** koettelevan elintarvike- ja ravitsemuskriisin vastaista taistelua 216 miljoonalla eurolla. Sahelin toistuvat elintarvikekriisit ovat selvästi huonontaneet köyhimmän kansanosan selviytymiskykyä. Köyhimpien on joskus pakko muuttaa toimeentulonsa vuoksi.

²¹ <http://ec.europa.eu/research/health/index.cfm?pg=area&areaname=ebola>

²² Sangon kielessä, joka on yleisin puhuttu kieli Keski-Afrikan tasavallassa, sana *bêkou* tarkoittaa toivoa.

Vuonna 2015 järjestetyn Vallettan huippukokouksen jälkeen perustettu **Afriikka-hätärahasto** tukee joitakin heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevia Afrikan maita muun muassa Sahelin ja Tšad-järven alueella.

Länsi-Balkan ja Turkki

Euroopan komissio hyväksyi keskipitkän aikavälin laajentumisstrategian 10. marraskuuta 2015²³. Komissio vahvisti jälleen, että liittymisprosessin keskeisenä periaatteena on ”perusasiat ensin”. Prosessin painopisteitä ovat oikeusvaltioperiaate, perusoikeudet, demokraattisten instituutioiden vahvistaminen, mukaan lukien julkishallinnon uudistaminen, sekä taloudellinen kehitys ja kilpailukyky. Komissio keskittää toimintansa sen varmistamiseen, että laajentumismaat asettavat näihin painopisteisiin liittyvät uudistukset etusijalle.

Länsi-Balkan: Yhteenliitettävyyttä koskeva toimintasuunnitelma

Länsi-Balkanilla yhteenliitettävyyys on komission toimien keskiössä, kun se pyrkii parantamaan yksittäisten maiden yhdentymistä keskenään ja EU:n kanssa. EU on varannut miljardi euroa yhteenliitettävyyttä edistäviin hankkeisiin ja tekniseen apuun kaudelle 2014–2020. Vuonna 2015 EU myönsi 200 miljoonaa euroa yhteisrahoitusta kymmeneen ensisijaiseen hankkeeseen, joiden yhteisarvo on 600 miljoonaa euroa ja joihin kuuluu intermodaaliterminaali, kaksi siltaa ja kolme rautatiehanketta sekä sähkölinjojen yhdistämishankkeita ja alueen sähkönsiirtoverkon vahvistaminen.

Euroopan unionin naapurimaat

Yhteinen tiedonanto **Kohti uutta Euroopan naapuruuspolitiikkaa** annettiin 18. marraskuuta 2015²⁴. Tiedonantoa edelsi 4. maaliskuuta 2015 annettu yhteinen kuulemisasiakirja²⁵ ja sen jälkeen järjestetty julkinen kuuleminen, jossa oli yli 250 osallistujaa.

EU:n ja sen kumppaneiden yhteisen edun mukaisia painopisteitä ovat muun muassa hyvä hallinto, demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet; talouden kehittäminen vakauden aikaansaamiseksi; yhteenliitettävyyys, energia ja ilmastonmuutos; turvallisuus sekä muuttoliike ja liikkuvuus.

Ukraina: Oikeusvaltion vahvistaminen

Ukraina edistyi vuonna 2015 merkittävästi korruption torjunnan ja oikeuden alalla antamalla uutta lainsäädäntöä, mukaan lukien laki oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja laki syyttäjälaitoksesta. EU:n avustuksella alettiin panna täytäntöön oikeussektorin uudistusstrategiaa (2015–2020) ja perustettiin kansallinen korruptiontorjuntavirasto, johon palkattiin 70 rikostutkijaa avoimissa kilpailuissa.

Aasia, Keski-Aasia ja Tyynenmeren alue

²³ COM(2015) 611 final, 10.11.2015.

²⁴ JOIN(2015) 50 final, 18.11.2015.

²⁵ JOIN(2015) 6 final, 4.3.2015.

Nepaliin iski 25. huhtikuuta 2015 tuhoisa **7,8 magnitudin maanjäristys** ja toinen suuri maanjäristys toukokuussa. Euroopan unioni reagoi välittömästi ja antoi kuusi miljardia euroa hätäapua. Pian tämän jälkeen myönnettiin vielä 16,6 miljoonaa euroa budjettitukea Nepal hallituksen hätäapu- ja jälleenrakennustöihin.

EU:n toimenpiteet: Nepal kunnostus ja jälleenrakennus

Tuhoisien maanjäristysten jälkeen EU aloitti **Nepalin ja EU:n välisen jälleenrakennusohjelman** (*Nepal-EU Action for Recovery and Reconstruction, NEARR*) Nepal jälleenrakennusta koskevassa kansainvälisessä konferenssissa, joka järjestettiin kesäkuussa 2015. Ohjelman rahoitus sisältää 100 miljoonaa euroa budjettitukea ja 5 miljoonaa euroa täydentäviin toimenpiteisiin. NEARR-ohjelma valmisteltiin ennätysajassa, ja se tukee Nepal hallituksen kunnostamis- ja jälleenrakennusprosessia.

Vuonna 2015 EU:n rahoittamilla toimilla **Afganistanissa** tarjottiin konflikteista ja luonnonkatastrofeista kärsiville ja erityisesti pakkosiirtolaisille lääkinnällistä hätäapua, elintarvikkeita, juomavettä, suojelua ja majoitusapua sekä tuettiin jätevesihuoltoa, hygieniää ja toimeentuloa. Lisäksi Badakhshanin maakunnan pääkaupungissa Afganistanin koillisosassa tapahtui 26 lokakuuta 7,5 magnitudin maanjäristys, joka vaikutti 12 maakuntaan eri puolilla maata. Vuonna 2015 EU antoi maalle humanitaarisena apuna yhteensä 40 miljoonaa euroa, johon sisältyi joulukuussa kasvaviin humanitaarisiin tarpeisiin myönnetty 12 miljoonaa euroa. Tuen myöntämisen aikaan maassa vallitseva konflikti paheni rajusti.

EU:n toimenpiteet: Elintarviketurva Afganistanissa

Vuosina 2014 ja 2015 EU:n tuella on opetettu 540 naista viljelemään vihanneksia ja palkokasveja, jotta aliravitsemus vähentyisi ja monipuolinen ja terveellinen ruokavalio lisääntyisi. Noin 900 perheelle Bamiyanin ja Ghorin maakunnissa opetettiin uusia taitoja, joiden hyödyt ulottuvat pitkälle hankkeen elinkaaren ulkopuolelle.

Latinalainen Amerikka ja Karibian alue

EU:n ja **Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen valtioiden yhteisön (CELAC)** välinen toinen huippukokous järjestettiin Brysselissä 10. ja 11. kesäkuuta 2015. Sen aiheena oli ”Yhteinen tulevaisuutemme: menestyvien, yhtenäisten ja kestävien yhteiskuntien rakentaminen kansalaisillemme”. Huippukokouksessa vahvistettiin EU:n ja Karibian 346 miljoonan euron arvoinen alueellinen toimenpideohjelma vuosiksi 2014–2020. Alueiden välinen toimintasuunnitelma päivitettiin ja siihen lisättiin luvut korkeakoulutuksesta ja kansalaisten turvallisuudesta.

Samaan aikaan huippukokouksen kanssa järjestettiin myös **EU:n ja CELACin liike-elämän huippukokous**, jonka aiheena oli osallistavan ja kestävä kasvun edistäminen Euroopassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella tehostamalla pk-yritysten roolia. EU on CELAC-alueen suurin ulkomainen investoija ja toiseksi suurin kauppakumppani.

Vuoden 2015 huippukokouksen jälkeen laaditun EU–CELAC-toimintasuunnitelman²⁶ ensimmäisessä kohdassa mainitaan tiede, tutkimus, innovointi ja teknologia. Niihin liittyvä

²⁶ http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/eu-celac_action_plan_2015.pdf

vuoropuhelu, joka käytiin maaliskuussa 2011 käynnistetyn EU:n sekä Latinalaisen Amerikan ja Karibian yhteisen tutkimus- ja innovointialoitteen yhteydessä, lujittaa EU:n ja CELACin yhteistyötä.